

GEORGE POPOVICI

(1897 — 1975)

S-a stins la Iași — după o activitate artistică de peste o jumătate de veac — actorul G. Popovici, lăsând în urmă amintirea unui talent robust, a unei inteligențe suple și revelatoare, a unui devotament puțin comun în slujba scenei românești.

Absolvent al Conservatorului, la clasa de dicție a poetului Mihai Codreanu, remarcat de profesorul său, ulterior director al teatrului ieșean, G. Popovici e angajat la Teatrul Național în 1919, obținând titlul de „societar de onoare” la 34 ani, exemplu rar de recunoaștere prematură a meritelor profesionale, precum și pe acel de „artist emerit”, în anii pierderii populare.

Actor de dramă, dar cu multiple resurse pentru variantele ipostaze ale genului, G. Popovici și-a modelat talentul în contactul cu oameni de teatru remarcabili: G. M. Zamfirescu, A. I. Maican, I. Sava. Continuator al strălucitei pleiade de actori: Gh. Cirje, State Dragomir, C. Vernescu-Vilcea, alături de St. Brăborescu și Aurel Ghițescu, el a ilustrat scena, punctând cu fiecare rol un nou succes în seria creațiilor sale. A jucat, cu egală dăruire, roluri din dramaturgia clasică — originală și universală — ca și din teatrul modern și contemporan. În Neamul Șoimăreștilor (răzeșul Mibu), în canțonetele și comedierea lui Alecsandri (Bondici din Chirița în Iași, Clevenetică), în Chiriță (Omul cu mîrtoaga), ca și în redarea ipocriziei și parvenitismului politicianist (Cațavencu), actorul a creionat cu înțelegere și autenticitate personajele întrerupate. Seria eroilor din dramaturgia națională se întregește cu două figuri istorice impresionante: Ștefăniță (Viforul) în regia lui A. I. Maican (1932) și Vlaicu Vodă în 1954 — ultimul marcat de maturitatea artistică a actorului, a cărui dicție expresivă, degajată de orice retorică festivă, atinge acum marile vibrații ale patriotismului autentic.

Dincolo de frunzăriile dramaturgiei originale, G. Popovici a realizat creații excepționale în capodoperele literaturii universale. Astfel, a dat el o notă de umanitate mefisto-felictul Jago, însășiindu-l ca pe o ființă chinuită de propria-i fire morbidă — cu o inteligență dozată a vocii și o mobilitate expresivă a fizionomiei. Dar predilecția lui G. Popovici s-a îndreptat către teatrul clasic rus: Dostoievski, Tolstoi, Gorki. Cu Smerdiakov (Frații Karamazov, 1931), Raskolnikov (Crimă și pedeapsă), Akim (Puterea intunericului) sau bătrinul vizionar Luca (Azilul de noapte), el a redat — sub îndrumarea lui A. I. Maican — o variată gamă de tipuri psihologice, interpretate cu fină înțelegere și nuanțare.

În anii reinnoirii dramaturgiei originale pe plan revoluționar, G. Popovici a creat cu succes cîteva figuri autentice de luptători comuniști (Mihai Buznea din Anii negri, Petru Arjocă din Cetatea de foc). Iar în 1950—1951 a fost profesor la Institutul de teatru din Iași.

G. Popovici a marcat în teatrul interbelic un „stil” de interpretare, în care sobrietatea mijloacelor de expresie se îmbina armonios cu precizia „ideii” și intensitatea fiorului dramatic în jocul actorului. Cel care a plecat dintre noi, lăsind un gol resimțit în teatru, a fost un exemplar uman de elită, străbătut de un viguros talent dramatic, dublat de un adevărat caracter, un mare și devotat slujitor al artei scenice românești.

MIRCEA MANCAȘ